

Nr 1040

Av herrar **Hedlund** och **Wedén**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 42, om ökat ekonomiskt stöd åt barnfamiljer.

(Lika lydande med motion nr 802 i Första kammaren)

Förslag om en genomgripande reform av samhällets familjepolitiska åtgärder kommer inte att i propositionsform föreläggas årets riksdag. Endast delar av familjepolitiken är föremål för förändringar i det förslag angående familjepolitiken som framläggs i proposition nr 42. Förutsättningar för en samlad reform föreligger inte eftersom familjeskatteberedningen ännu inte avslutat sitt arbete. Detta är att beklaga liksom förhållandet att inte familjepolitiska kommitténs och familjeskatteberedningens arbete samordnats.

För att helt fylla kraven på en meningsfull inriktning måste det familjepolitiska stödet ses som en enhet, och en samlad familjepolitisk reform måste därför genomföras. I en sådan reform bör ingå en höjning av de allmänna barnbidragen så att samhällets stöd utgör en större andel av barnkostnaderna än som nu är fallet. Extra bidragsförmåner bör utgå till barnfamiljer med lägre inkomster. Någon form av vårdnadsbidrag bör ingående prövas. De familjepolitiska förmånerna bör indexregleras, och skattesystemet bör få en sådan utformning att det varken favoriserar hemarbete eller förvärvsarbete och ej heller skilda civilstånd. I motionerna I: 679 och II: 870 har vi hemställt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till en samlad familjepolitisk reform i enlighet med dessa riktlinjer.

Då vi i motionerna I: 679 och II: 870 gett en redovisning för vår syn på hur riktlinjerna för en familjepolitisk reform bör utformas avstår vi från en ytterligare sådan redovisning i denna motion.

I de nämnda motionerna framlade vi förslag om höjningar av de allmänna barnbidragen med 100 kr. från den 1 juli 1968. Denna höjning syftar framför allt till att kompensera barnfamiljerna för den penningvärdeförsämring som ägt rum sedan barnbidragen höjdes den 1 juli 1965.

Som ovan framhållits har vi tidigare framlagt förslag om att det i en samlad familjepolitisk reform bör ingå ett särskilt stöd till familjer med låga inkomster. De nuvarande familjebostadsbidragen, som har avsetts skola utgöra detta särskilda stöd, är synnerligen otillfredsställande utformade.

Genom en mycket hård anknytning till bostad av viss typ utestängs många familjer med låga inkomster från stödet.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 42 framläggs förslag om ett statligt bostadstillägg för barnfamiljer. Barnfamiljer med låga inkomster får ett grundbelopp om 720 kr. för ett barn som ökar med 240 kr. för varje ytterligare barn under 16 år. Vid högre faktisk årsinkomst än 16 000 kr. reduceras bidraget enligt särskilda regler. Inga bostadsvillkor gäller för detta grundbelopp. De hinder elimineras som stått i vägen för låginkomstfamiljernas möjligheter att få del av det särskilda stödet. Utifrån de jämlikhetsaspekter som varit avgörande för vårt mångåriga krav på ett särskilt stöd till alla låginkomstfamiljer är den ökning av stödet som kan komma alla låginkomstfamiljer till del att hälsa med tillfredsställelse.

Dessutom föreslås bidraget ökat med 720 kr. om året per rum utöver det första upp till det rumsantal som innebär att det inte bor flera än två per rum. Detta tillägg avser att stimulera en höjning av bostadsstandarden. Som vi tidigare framhållit i motioner kan man ifrågasätta anknytningen till en speciell konsumtion. På sikt bör man eftersträva ett särskilt stöd till barnfamiljer med lägre inkomster oberoende av bestämmelser om viss bostadstyp och andra inskränkningar av konsumtionsstimulerande art. Ett viktigt steg på vägen mot detta har tagits i och med att den större delen av stödet till låginkomstfamiljerna — grundbeloppet — inte skall innehålla några bostadskrav. Vi anser detta vara en betydelsefull framgång. Den otillfredsställande bostadsmarknaden, med liten rörlighet, gör att en barnfamilj med för liten lägenhet i ett äldre bostadsbestånd med relativt acceptabel hyresnivå i många fall inte kan skaffa sig en större lägenhet i detta bostadsbestånd. I stället måste man acceptera en lägenhet i ett bostadsbestånd med mycket höga hyror. Under sådana omständigheter kan det vara motiverat att under en övergångstid behålla en del av det särskilda stödet anknutet till bostadens storlek. När det finns statsfinansiella möjligheter och när bostadsmarknaden fått en sådan struktur och ett sådant kostnadsläge att barnfamiljer lättare kan erhålla goda bostäder till rimlig kostnad, finner vi det angeläget, att man successivt gör en omkonstruktion av bidraget så att grundbeloppet, som kan utgå till alla låginkomstfamiljer, ökar och den konsumtionsdirigerade delen reduceras i motsvarande mån, så att så småningom samtliga barnfamiljer som är berättigade till bostadstillägg erhåller ett konsumtionsneutralt stöd av den storleksordningen som de erhåller som uppfyller rumskraven i det nu föreslagna systemet. Det kan mot bakgrund av läget på bostadsmarknaden antagas att barnfamiljer som är i behov av en större bostad inte alltid kan erhålla en sådan. Det är inte tillfredsställande att dessa familjer skall bli utan det stöd som utgår till dem som lyckas få en större bostad. Förhållandet att ett samhälleligt stöd till barnfamiljer med låga inkomster skall vara förbundet med krav på innehav av en bostad som det inte finns någon möjlighet att erhålla kan för många barnfamiljer

framstå som cyniskt. Vi förordar därför att möjligheten prövas att utforma bidragsbestämmelserna så att barnfamiljer som bevisligen försökt erhålla en större bostad inom bostadsorten, men sådan ej varit tillgänglig, skall erhålla det stöd som skulle ha utgått om den önskade bostaden hade kunnat anskaffas.

Ur jämlikhetssynpunkt är det angeläget att man gör det stöd som skall utgå till de ekonomiskt sämst ställda barnfamiljerna så stort som möjligt. Vi finner det därför motiverat att samhället bidrar med ett ytterligare tilllägg till de barnfamiljer som har en beskattningsbar inkomst under 6 100 kr. Det innebär att man ger ett extra stöd till ensamstående familjeförsörjare som har en faktisk inkomst under 19 000 kr. och till gifta med en faktisk inkomst under 16 000 kr. Ungefär 90 000 av samtliga 130 000 enförälderfamiljer torde få del av stödet, och antalet gifta som skulle få del av stödet torde vara något färre än 90 000. Vi föreslår att det till dessa låginkomstgrupper skall utgå ett särskilt bostadstillägg om 100 kr. per barnfamilj och år utöver det statliga grundbelopp som skall utgå till samtliga som blir berättigade till bostadstillägg. Kostnaden under den del av budgetåret 1968/69 som kommer i fråga kan beräknas utgöra 9 miljoner kr.

Det finns anledning att uppmärksamma den ganska invecklade administration som kommer att krävas för det nya systemet med bostadstillägg. En betydande förenkling kan emellertid åstadkommas om det av oss ovan föreslagna systemet med en successiv avveckling av den konsumtionsdirigerade delen så småningom äger rum till förmån för ett högre grundbelopp. Vi finner det angeläget, att den i propositionen omnämnda utredningen angående möjligheterna att flytta över utbetalningarna av bidrag till försäkringskassorna utföres skyndsamt.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte uttala att vid utformningen av bidragsbestämmelserna möjligheten prövas att de barnfamiljer som bevisligen försökt anskaffa en större bostad, men sådan ej funnits att tillgå inom bostadsorten, skall erhålla det tillägg till det statliga bostadstillägget som de skulle ha erhållit om sådan bostad kunnat anskaffas;

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte

1. uttala sig för en successiv omläggning av familjestödet så att de familjepolitiska förmånerna på sikt göres mera konsumtionsneutrala,

2. anhålla om att en plan för detta måtte utarbetas och framläggas i samband med att riksdagen förelägges förslag om en samlad familjepolitisk reform;

att riksdagen måtte besluta om ett särskilt statligt bostadstillägg om 100 kr. per år till barnfamiljer med en statlig beskattningsbar inkomst understigande 6 100 kr.; samt

att riksdagen måtte till **Bostadstillägg för barnfamiljer, m. m. för budgetåret 1968/69 under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 309 000 000 kr.**

Stockholm den 2 april 1968

Gunnar Hedlund (cp)

Sven Wedén (fp)